

نقد مقاله:

تدوین استانداردهای آموزشی پایه برای ارزشیابی و اعتبارسنجی برنامه درسی دوره کارشناسی ارشد رشته پرستاری مراقبت ویژه نوزادان: گزارش یک مطالعه Delphi

رضا جفایی دلویی^۱، آیین محمدی^{۲*}

۱. دانشجوی دکتری تخصصی آموزش پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران ایران

۲. استادیار، گروه آموزش الکترونیک در آموزش علوم پزشکی، دانشکده مجازی، دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران ایران

• پذیرش مقاله: ۹۵/۴/۶

• دریافت مقاله: ۹۵/۳/۲۰

۱) روش این مطالعه دلفی ذکر شده است و چنین توصیف شده که صاحب‌نظران پس از انتخاب، در جلسات حضوری، دیدگاه‌های خود را در مورد اهمیت هر یک از گویه‌های چک لیست استاندارد ارزشیابی برنامه بیان می‌کردند. در روش دلفی، به عنوان یک روش جلب توافق آراء، افراد از هویت یکدیگر بی‌اطلاع هستند و بدون حضور فیزیکی و از راه دور (پست یا پست الکترونیکی) نظرات خود را بیان می‌کنند. در واقع دلیل این گمنامی این است که روبرو شدن صاحب‌نظران احتمال خطا در قضاوت را افزایش می‌دهد (۴-۶). لذا متد به کار رفته دلفی نیست.

۲) هدف این مطالعه تدوین استانداردهای آموزشی پایه بوده است، و میزان و نسبت شاخص روایی در آن کاربردی ندارد. این دو شاخص برای تعیین روایی ابزار استفاده می‌شود و برای بررسی توافق در روش دلفی استفاده نشده است (۷).
 ۳) اگرچه هدف از این مطالعه تدوین استاندارد عنوان شده اما به نظر می‌رسد به جای استاندارد، محققین چک لیست

رشد قابل توجه چاپ و نشر مقالات علمی و اهمیت افزایش کیفیت مقالات علمی باعث شده است تا نقد مقاله به عنوان یکی از راه‌های افزایش کیفیت مقالات و رفع ابهام از برخی مطالعات، اهمیت ویژه‌ای پیدا کند. در واقع یکی از ابزارهای مناسب ارزشیابی اطلاعات، پدیده نقد است که سبب می‌شود تا میزان اختلال‌های اطلاعاتی کاهش یابد (۱) و سبب افزایش درک و ارتقای توانایی مخاطبان و زمینه‌ساز بهبود کیفیت مقالات منتشر شده در مجلات می‌گردد (۲). در نتیجه نقد دقیق و سازمان‌یافته می‌تواند به اثر بخشی محتوای پژوهشی کمک شایانی نماید.

مقاله‌ای با عنوان تدوین استانداردهای آموزشی پایه برای ارزشیابی و اعتبارسنجی برنامه درسی دوره کارشناسی ارشد رشته پرستاری مراقبت ویژه نوزادان: گزارش یک مطالعه Delphi در دوره ۱۳ شماره ۱ چاپ شده است (۳). ضمن تشکر از نویسندگان محترم مقاله برای پرداختن به این موضوع مهم موارد زیر قابل بررسی می‌باشد:

این مطالعه که با صرف زمان و تلاش بسیار توسط محققین انجام شده و حاوی اطلاعات مفید و کاربردی می‌باشد قطعاً جای تقدیر و تشکر دارد اما ابهامات ذکر شده می‌تواند از کیفیت مطالعه بکاهد. امید است با دقت نظر بیشتر داوران محترم، سطح کیفی مقالات نیز بهبود یابد.

بررسی استانداردها را ارائه کرده اند. استاندارد بیانیه‌ایست که حالت و شرایط مربوط به وضعیت مطلوب را نشان می‌دهد. چک لیست استانداردها بعد از تهیه استاندارد و طی روند جداگانه‌ای باید تهیه شود (۸).

References:

1. Darvishi Tafvizi M, Kalani N. Review article: Medical and dental students' attitudes toward their study field before and after experiencing clinical practice in Kerman University of Medical Sciences, Iran. *Strides Dev Med Educ.* 2016;13(1):101-2. [In Persian]
2. Araghiyan Mojarad F, Salehi nia H, Jooybari L, Sanagoo A. Critical Appraisal: mechanisms for promoting mentorship program: a qualitative study. *Iran J Med Educ.* 2015;15:381-5. [In Persian]
3. Mazloun SR, Ghorbanzadeh M, Reyhani T, Yavari M, Boskabadi H. Developing Basic Educational Standards for Evaluation and Accreditation of Master of Sciences Course in Neonatal Intensive Care Nursing: A Report of a Delphi Study. *Strides Dev Med Educ.* 2016;13(1):10-9. [In Persian]
4. Powell C. The Delphi technique: myths and realities. *J Adv Nurs.* 2003;41(4):376-82.
5. Akins RB, Tolson H, Cole BR. Stability of response characteristics of a Delphi panel: application of bootstrap data expansion. *BMC Med Res Methodol.* 2005;5:37.
6. Mdege ND, Raistrick D, Johnson G. Medical specialists' views on the impact of reducing alcohol consumption on prognosis of, and risk of, hospital admission due to specific medical conditions: results from a Delphi survey. *J Eval Clin Pract.* 2014;20(1):100-10.
7. Mohammadbeigi A, Mohammadsalehi N, Aligol M. Validity and reliability of the instruments and types of measurements in health applied researches. *J Rafsanjan Univ Med Sci.* 2015; 13(12):1153-70. [In Persian]
8. Worthen BR, Sanders J R, Fitzpatrick JL. Program evaluation: alternative approaches and practical guidelines. Boston: Allyn and Bacon; 2004.

پاسخ نویسندگان به نقد مقاله: « تدوین استانداردهای آموزشی پایه برای ارزشیابی و اعتبارسنجی

برنامه درسی دوره کارشناسی ارشد رشته پرستاری مراقبت ویژه نوزادان:

گزارش یک مطالعه Delphi

سید رضا مظلوم^۱، مریم قربان‌زاده^{۲*}، طیبه ریحانی^۳، مهری یآوری^۴، حسن بسکابادی^۵

۱. کارشناس ارشد آموزش پرستاری، مربی، گروه پرستاری داخلی-جراحی، دانشکده پرستاری و مامایی، مرکز تحقیقات مراقبت مبتنی بر شواهد، دانشگاه علوم پزشکی مشهد، مشهد، ایران
۲. دانشجوی کارشناسی ارشد پرستاری مراقبت ویژه نوزادان، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی مشهد، مشهد، ایران
۳. کارشناس ارشد پرستاری کودکان، مربی، گروه پرستاری کودک و نوزاد، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی مشهد، مشهد، ایران
۴. کارشناس ارشد آموزش بهداشت، مربی، گروه بهداشت، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی مشهد، مشهد، ایران
۵. فوق تخصص نوزادان، دانشیار، گروه بیماری‌های نوزادان، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی مشهد، مشهد، ایران

درصد جهت پذیرش گویه‌ها برای دور بعدی استفاده شد. اگر بعد از سه دور نظرخواهی، یک گویه همچنان امتیاز بالایی کسب می‌نمود، معیار حفظ آن گویه در فهرست نهایی استانداردها می‌شد.

۳- بر اساس مطالعات مختلف از جمله رفرنس ۱۴ این مقاله: گلچین و همکاران (۲۰۰۷) مطالعه‌ای تحت عنوان "تدوین استانداردهای کشوری ساختاری در بخش مراقبت ویژه نوزادان بر اساس استانداردهای جهانی" در ایران انجام دادند. این مطالعه از نوع تلفیقی چندگانه بود که در مرحله اول استانداردهای مراقبت از پایگاه‌های اطلاعاتی و متون معتبر از ۱۰ کشور استخراج شد و از آن برای تدوین پرسشنامه‌ای برای جمع‌آوری نظرات متخصصین در مرحله دوم تحقیق استفاده گردید. در مرحله دوم به منظور کسب نظرات از تکنیک دلفی (کلاسیک) استفاده شد. و همچنین رفرنس ۱۵ این مقاله و چندین مطالعات دیگر، استانداردهای اولیه با مرور متون گسترده فراهم شده و سپس به روش دلفی مورد نظرخواهی قرار گرفته است.

ضمن تشکر فراوان از منتقدین محترم، امیدوارم پاسخ اینجانب موجب رضایت شما بزرگواران قرار گیرد.

۱- با توجه به رفرنس شماره ۱۵ مقاله، ساساها و همکاران در مطالعه خود که بصورت روش دلفی انجام شده است، نظرخواهی از متخصصین را هم بصورت حضوری با برگزاری پنل و هم بصورت غیرحضوری با ارسال ایمیل انجام دادند. در واقع مطالعه ما از نوع دلفی کلاسیک اصلاح شده بود یعنی می‌توان از طریق تغییراتی در روش کار، آن را اجرا کرد. همچنین در جلسات حضوری افراد با یکدیگر بحث نمی‌کردند و نظرات خود را بر روی پرسشنامه‌ها پیاده می‌کردند فقط در مواردی که ابهام وجود داشت از افراد تیم تحقیق بمنظور توضیحات بیشتر جهت رفع ابهام سوال می‌کردند.

۲- منظور از شاخص اعتبار محتوا و نسبت اعتبار محتوا، بیان اهمیت موضوع بیان شده به عنوان استاندارد در زمینه خاص است. زمانیکه همه افراد متخصص یک گویه را مهم دانسته بنابراین حضور آن به عنوان استاندارد قابل درک است. در این مطالعه افراد بر اساس اهمیتی که گویه‌ها داشتند به آنها امتیاز (درجه بندی لیکرت) می‌دادند. همچنین در دور اول از